

Naslov / **HEP GoGreen - PLAN UKLJUČIVANJA DIONIKA**

Datum / Ožujak 2024.

SADRŽAJ

1	UVOD	1
2	OPIS PROJEKTA S GLAVNIM PARAMETRIMA	2
3	REGULATORNI OKVIR ZA OKOLIŠNA I SOCIJALNA PITANJA	9
3.1	UREDBA O PROCJENI UTJECAJA ZAHVATA NA OKOLIŠ (NN 61/14, 3/17)	9
3.2	DIREKTIVA 2011/92/EU O PROCJENI UČINAKA ODREĐENIH JAVNIH I PRIVATNIH PROJEKATA NA OKOLIŠ, KAKO JE IZMIJENJENA DIREKTIVOM 2014/52/EU	10
3.3	OKOLIŠNA I SOCIJALNA POLITIKA I IZVEDBENI ZAHTEJEVI EUROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ	10
4	DIONICI PROJEKTA	12
4.1	UTVRĐIVANJE DIONIKA	12
4.2	METODE SAVJETOVANJA	14
5	SAŽETAK PRETHODNIH AKTIVNOSTI UKLJUČIVANJA DIONIKA	15
6	AKCIJSKI PLAN UKLJUČIVANJA DIONIKA	19
7	PRITUŽBENI MEHANIZAM	25
7.1	OBRAZAC PRITUŽBE	31
8	KOORDINACIJA I PRAĆENJE AKTIVNOSTI UKLJUČIVANJA DIONIKA	32

1 UVOD

Ovaj dokument odnosi se na Plan uključivanja dionika (SEP, eng. *Stakeholder Engagement Plan*) za dubinsku analizu procjene okolišnih i socijalnih učinaka projekta HEPGoGreen (u daljnjem tekstu „projekt”).

Ovaj plan uključivanja dionika osmišljen je kao dopuna već provedenim aktivnostima uključivanja javnosti i objavljivanja podataka u okviru procesa izdavanja dozvola i procjene utjecaja na okoliš.

Ključni ciljevi Plana uključivanja dionika su sljedeći:

- Pružanje smjernica za uključivanje dionika u svim fazama projekta u skladu s priznatim standardima (nacionalnim i međunarodnim);
- Utvrđivanje ključnih dionika koji su pogođeni projektom i/ili koji mogu utjecati na projekt i aktivnosti projekta;
- Pružanje okvira za kontinuiranu identifikaciju dionika, analizu, mapiranje i određivanje prioriteta; savjetovanje i uključivanje; identifikaciju rizika i problema, razmjenu informacija, dokumentaciju aktivnosti uključivanja i potrebne dodatne aktivnosti;
- Utvrđivanje najučinkovitijih metoda i načina za objavljivanje informacija o projektu, kao i osiguranje redovitih, pravovremenih, dostupnih, transparentnih i odgovarajućih konzultacija;
- Pružanje mogućnosti dionicima da izraze svoje mišljenje i nedoumice;
- Omogućavanje pravovremenog zaprimanja komentara kako bi mogli biti uzeti u obzir u projektnim odlukama;
- Uspostava žalbenog mehanizma;
- Utvrđivanje uloga i odgovornosti za provođenje Plana uključivanja dionika;
- Definiranje mjera praćenja i izvještavanja kako bi se osigurao maksimalan učinak kao i periodična revizija Plana uključivanja dionika na temelju nalaza i zaključaka.

Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) razmatra aranžiranje financiranja za društvo Hrvatska elektroprivreda d.d. u svrhu financiranja projekata iz kategorije „B” u skladu sa svojom Okolišnom i socijalnom politikom iz 2019. godine.

EBRD-ov izvedbeni zahtjev 10.: Objavljivanje podataka i uključivanje dionika daje pregled sustavnog pristupa uključivanju dionika koji će klijentu pomoći u izgradnji i održavanju konstruktivnog odnosa sa svojim dionicima, posebno lokalno pogođenim zajednicama. Proces uključivanja dionika je ključna komponenta procjene, upravljanja i praćenja ekoloških i socijalnih pitanja povezanih s projektom.

Ovaj dokument predstavlja Plan uključivanja dionika (SEP, eng. *Stakeholder Engagement Plan*) za projekt.

2 OPIS PROJEKTA S GLAVNIM PARAMETRIMA

Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) razmatra aranžiranje financiranja za društvo Hrvatska elektroprivreda d.d., dioničko društvo u 100-postotnom vlasništvu Republike Hrvatske. HEP se bavi proizvodnjom, distribucijom i opskrbom električnom energijom, distribucijom i opskrbom kupaca toplinskom energijom u sustavima javnog toplinarstva u 6 većih gradova te distribucijom prirodnog plina u 3 županije. Toplinska energija proizvodi se u termoelekttranama u Zagrebu, Osijeku i Sisku i isporučuje HEP-ovom distributeru toplinske energije. Glavni izvor goriva u postrojenjima za javno toplinarstvo su prirodni plin/loživo ulje i u manjoj mjeri drvena biomasa.

Kredit će biti sufinanciran od strane drugih međunarodnih financijskih institucija, izgradnjom solarne elektrane Korlat (SPP) instalirane snage 99 MW_p u FN polju.

Glavna namjena solarne elektrane je proizvodnja električne energije pretvaranjem solarne energije u električnu energiju. Solarna elektrana koristi energiju sunčevog zračenja putem fotonaponskih ćelija, koje kao poluvodički elementi izravno pretvaraju energiju sunčevog zračenja u električnu energiju.

Solarna elektrana kao jedinica uglavnom se sastoji od:

- fotonaponskog polja koje se sastoji od međusobno serijski povezanih fotonaponskih modula,
- pripadajuće elektroenergetske mreže,
- trafostanica/e,
- interne neasfaltirane prometnice,
- ograde,
- sustava video nadzora.

Osnovne komponente solarne elektrane su fotonaponski moduli postavljeni na nosive elemente, kableske veze, sustav pretvarača i transformatorske stanice. Fotonaponski paneli imaju radni vijek od približno 25-30 godina.

Fotonaponske elektrane projektirane su za automatski rad u svim uobičajenim vremenskim uvjetima. Svi dijelovi i komponente bit će odabrani s ciljem osiguranja sigurnog rada uz maksimalan vijek trajanja i minimalne potrebe za održavanjem. Održavanje uglavnom uključuje redovne provjere rada sunčane elektrane, vizualnog pregleda modula i montažnih okvira, čišćenja modula (brisanje prašine/mehaničko čišćenje bez upotrebe kemikalija), pregleda električne opreme i električnih priključaka prema uputama dobavljača, te održavanje zelenih površina (strojno orezivanje i košnja).

Slika 2-1: Vizualizacija solarne elektrane Korlat

U nastavku slijedi kratak pregled tehničkih karakteristika solarne elektrane Korlat.

SE Korlat

Planirani instalirani DC kapacitet SE Korlat u FN polju je 99 MW_p, dok je kapacitet priključka na mrežu ograničen na 75 MW.

Fotonaponska tehnologija temelji se na dvostranim, monokristalnim silicijskim, polučelijskim, Tier-1 fotonaponskim modulima, koji su montirani na jednoosne strukture za praćenje koje omogućuju rotaciju od istoka prema zapadu tijekom dana.

S obzirom na uvjete jakih vjetrova na lokaciji, prednost će se dati jednoosnim trackerima sa zaštitom od vjetra pod malim kutovima, rješenjima napajanim iz mreže i/ili rješenjima s rezervnim napajanjem. Osim toga, prednost će se dati neovisnim jednoosnim strukturama za praćenje, sposobnim za provedbu diferenciranih strategija praćenja unatrag.

Planira se implementacija sustava upravljanja postrojenjem koji će omogućiti kontinuirano praćenje i rad svih komponenti postrojenja (inverteri, strukture za praćenje, meteorološke stanice itd.). Kontroler fotonaponske elektrane omogućit će rad fotonaponske elektrane u skladu s EU 2016/631 i zahtjevima lokalnog mrežnog operatora. Integrirani SCADA sustav bit će implementiran za invertere, jednoosne trackere, meteorološke stanice, trafostanice i druge sustave.

Pretvorba istosmjernog na izmjenični (50 Hz) napon vršit će se trofaznim nizom invertera koji će biti distribuirani po SE Korlat. Inverteri će se spajati na interne NN/SN trafostanice putem niskonaponske AC kabelske mreže.

Interne NN/SN trafostanice transformiraju proizvedenu energiju na naponsku razinu 33 kV, 50 Hz pomoću uljno izoliranih NN/33 kV transformatora. Interne trafostanice su također planirane kao komunikacijski čvorovi koji omogućuju spajanje distribuirane opreme na upravljački sustav postrojenja. Nadalje, moraju osigurati distribuciju pomoćnih niskih napona uređajima diljem područja SE (motori za praćenje, meteorološke stanice, rasvjeta...).

S obzirom na to da opisano područje presijecaju dvije servisne ceste, SE Korlat planiran je u tri segmenta, kao što je prikazano na slici 2-2, gdje će svaki segment biti zasebno ograđen.

Slika 2-2: Raspored SE Korlat

Izvor: Izvor: Glavni projekt

Ukupna površina na kojoj će se uspostaviti prava služnosti za SE Korlat iznosi cca. 154 ha, dok se gradnja ne planira na dijelovima s najmanje povoljnim nagibima terena (cca. 10,3 ha).

Unutarnje ceste i platoi unutarnjih trafostanica planirani su kao šljunčane površine, koje moraju zadovoljavati minimalne zahtjeve za pristup protupožarnoj zaštiti. Obavezno je imati jedan središnji cestovni koridor koji će omogućiti pristup svim FN poljima i unutarnjim trafostanicama.

Infrastruktura za priključak na mrežu – TS 33/110 kV Korlat

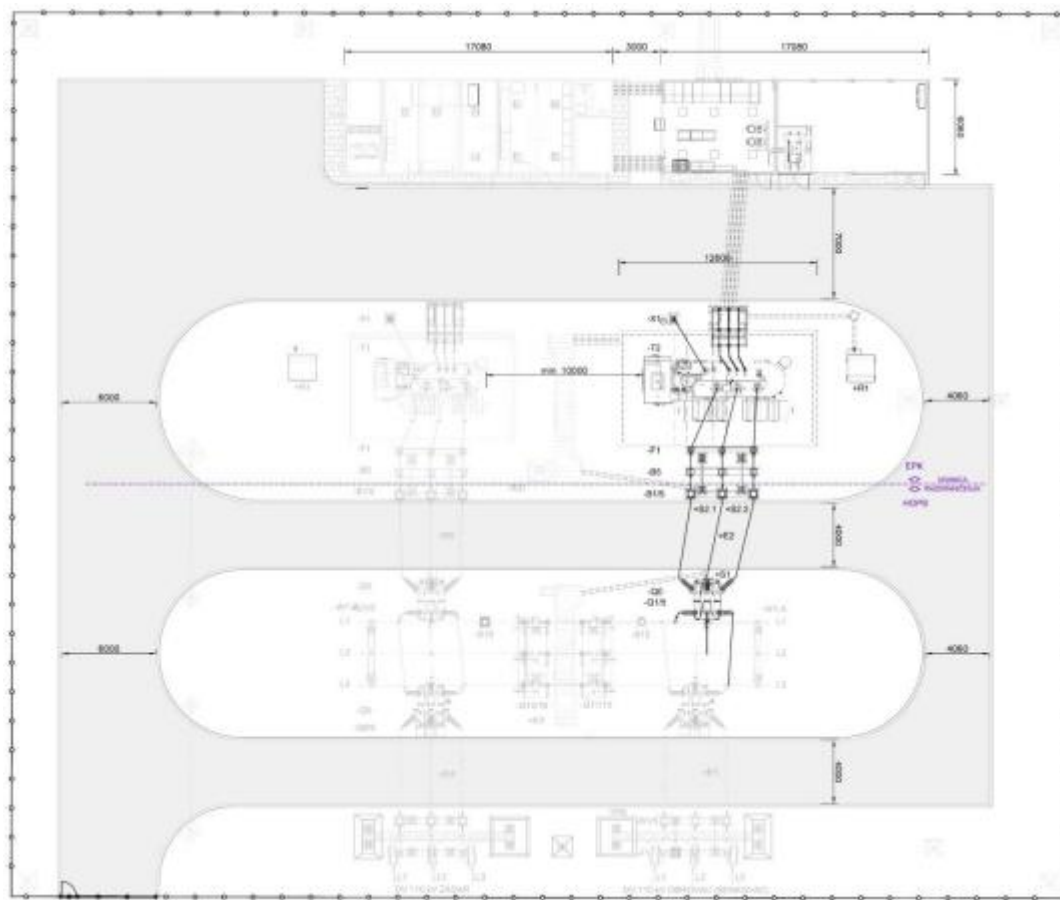
Za spajanje SE Korlat na vanjsko rasklopno postrojenje 110 kV u postojećoj TS Korlat, potrebno je ugraditi novo transformatorsko polje 110 kV i novi energetske transformator 33/110 kV, instalirane snage 100 MVA.

Bit će instalirano hibridno plinsko-zračno izolirano rasklopno postrojenje 110 kV.

Energetski transformator bit će postavljen na betonski temelj koji ujedno služi i kao odvod ulja s tankvanom za ulje.

Na platou TS potrebno je izgraditi prizemni objekt kontejnerskog tipa za smještaj 33 kV SF6 razvodnog postrojenja i ostalih pomoćnih sustava i instalacija (transformator vlastite potrošnje i uzemljenja, razvod pomoćnih napona, upravljačka oprema itd.).

Raspored SE Korlat i proširenja potrebnog za priključak na mrežu prikazan je na slici 2-3 s naznačenom granicom vlasništva između Hrvatskog operatora prijenosnog sustava (HOPS) i SE Korlat (ljubičasta linija).

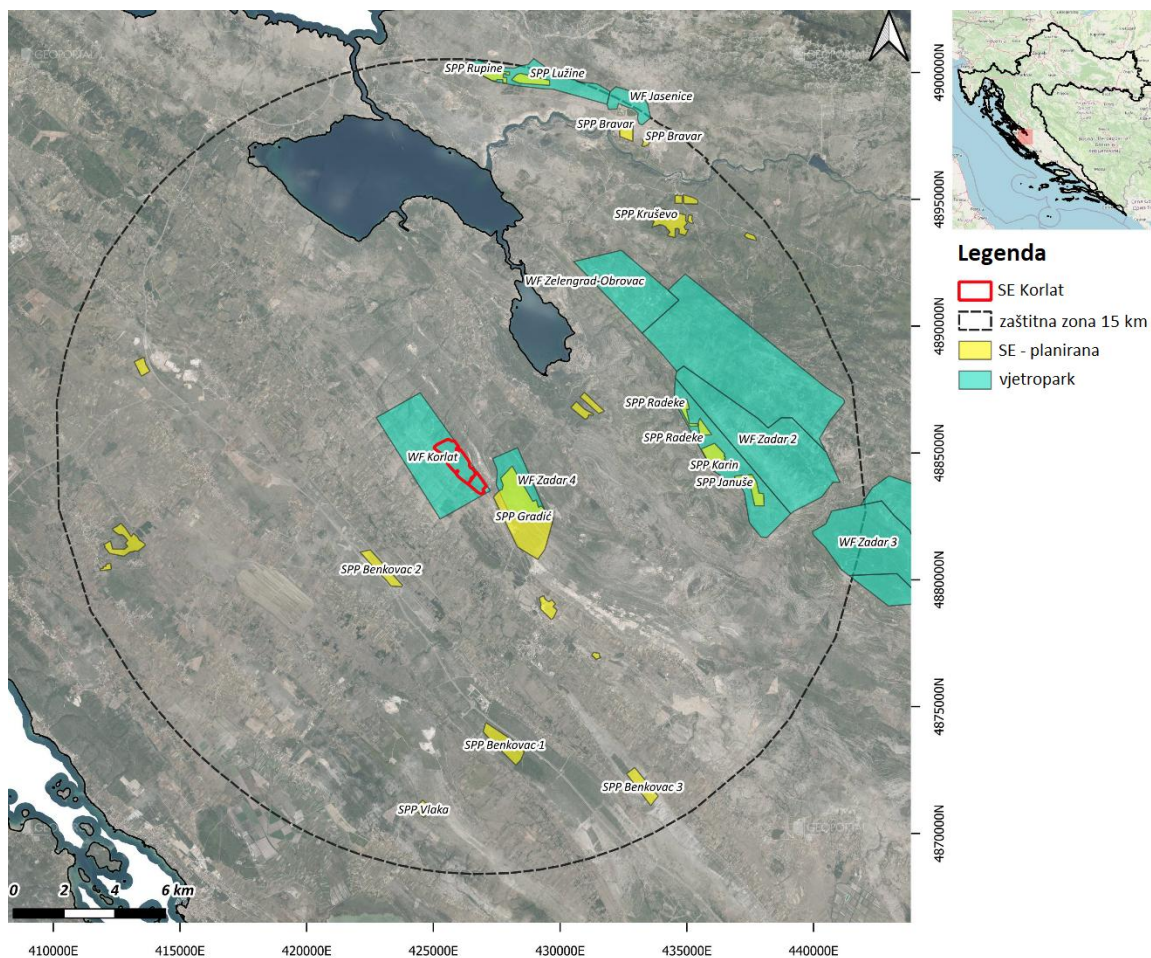
Slika 2-3: SE Korlat SS – postojeći raspored (siva boja) s planiranim proširenjem (crna boja)

Izvor: Izvor: Glavni projekt

Kako bi se omogućila integracija postojeće VE Korlat i planirane SE u hibridni energetska objekt, planirano je i proširenje postojećeg 33 kV odvodnog kanala VE dodavanjem spojnog polja i spajanjem na 33 kV odvodni kanal VE.

Integrirani SCADA sustav bit će instaliran unutar trafostanice.

Sva oprema i radovi u TS Korlat moraju biti u skladu s postojećim tehničkim rješenjima i u skladu s ugovorom o priključenju na mrežu i odobrenjima.

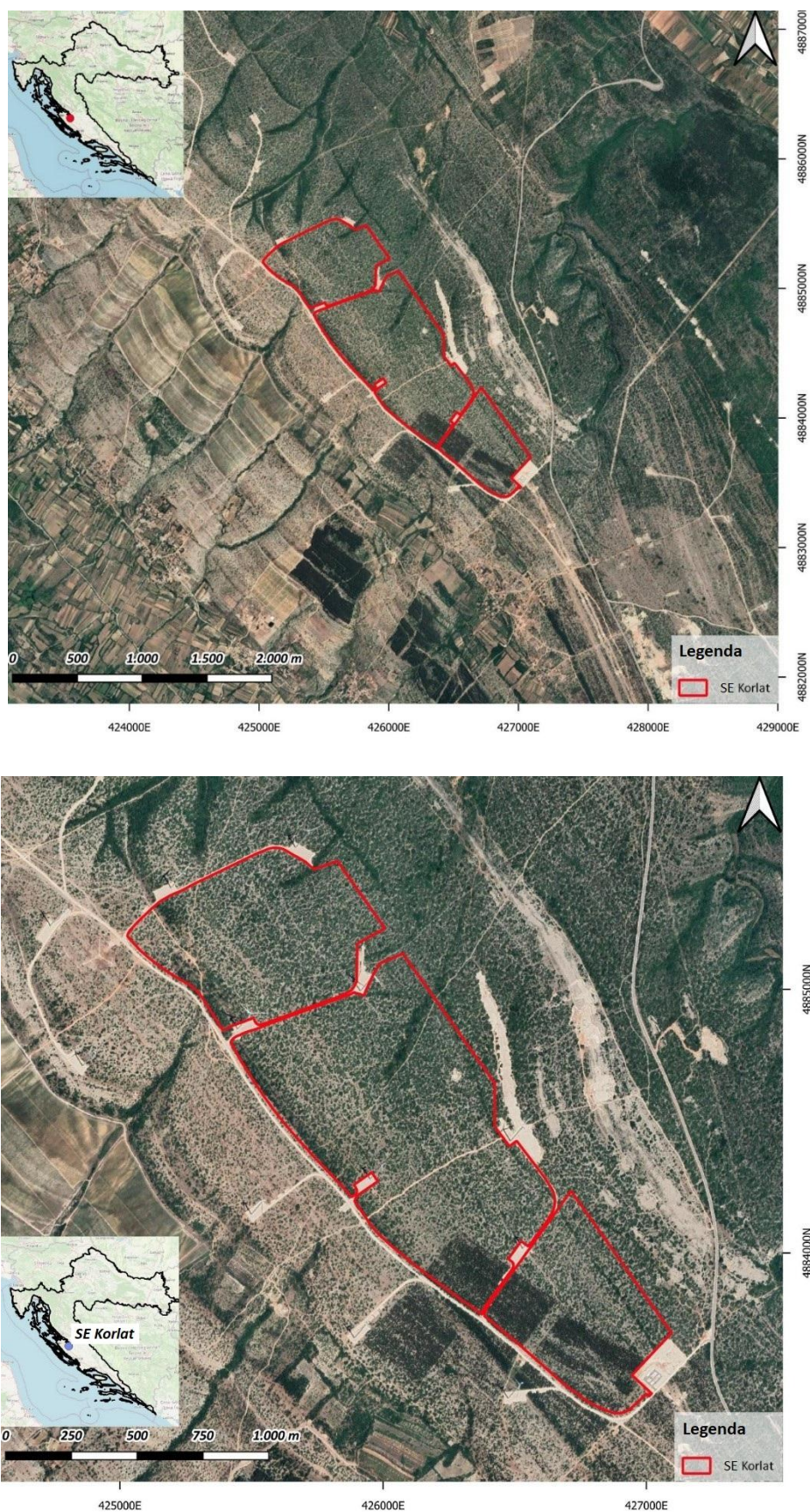
Slika 2-4: Postojeći i planirani projekti u blizini (vjetroelektrane i solarne elektrane)

Izvor: mingor.gov.hr - Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

<https://geoportal.dgu.hr/> - Digitalna ortofoto karta u mjerilu 1:5000-2020. godine, HEP

<https://ispu.mgipu.hr/#/> - Informacijski sustav prostornog uređenja

Planirana SE Korlat nalazi se unutar područja postojeće vjetroelektrane VE Korlat. U ukupnoj površini planirana SE Korlat zauzima oko 40% površine vjetroelektrane VE Korlat. S aspekta kumulativnih utjecaja, doći će do povećanja udjela antropogenih elemenata na području gdje već djeluju elementi VE Korlat. Promjena će prvenstveno biti vidljiva u vizualnom aspektu i površinskom pokrovu.

Slika 2-5: Lokacija SE Korlat

Izvor: <https://geoportal.dgu.hr/> - Digitalna ortofoto karta u mjerilu 1:5000-2020. godine, HEP

3 REGULATORNI OKVIR ZA OKOLIŠNA I SOCIJALNA PITANJA

Procjena utjecaja na okoliš regulirana je nacionalnim i međunarodnim pravnim okvirom (Uredba o procjeni utjecaja na okoliš, Direktiva 2011/92/EU) i međunarodnim smjernicama (Okolišna i socijalna politika Europske banke za obnovu i razvoj).

Kratak pregled glavnih odredbi koje se odnose na obvezu provođenja procjene utjecaja na okoliš za projekte sunčanih fotonaponskih elektrana prema nacionalnom zakonodavstvu, Direktivi 2011/92/EU o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš te Okolišnoj i socijalnoj politici Europske banke za obnovu i razvoj, prikazan je u tablici u nastavku uključujući sažetu analizu kategorizacije projekta u odnosu na određenu lokaciju i značajke projekta.

Projekt će se provoditi u skladu sa zakonima i propisima koji su na snazi u Republici Hrvatskoj, kao i u skladu s Okolišnom i socijalnom politikom Europske banke za obnovu i razvoj i povezanim Izvedbenim zahtjevima (IZ).

3.1 UREDBA O PROCJENI UTJECAJA ZAHVATA NA OKOLIŠ (NN 61/14, 3/17)

Uredbom se utvrđuju uvjeti i kriteriji za procjenu utjecaja zahvata na okoliš te način provođenja procjene utjecaja zahvata na okoliš. Za definiranu i navedenu vrstu zahvata, prije ishođenja građevinske dozvole, potrebno je provesti procjenu utjecaja zahvata na okoliš ili provesti ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš. Postupak se pokreće pred nadležnim tijelom.

Zahvati za koje je obavezna procjena utjecaja na okoliš određeni su u popisu zahvata u Prilogu I ove Uredbe, a zahvati za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš određeni su u popisima zahvata u Prilozima II i III.

U popisu zahvata u Prilogu I Uredbe (obavezna procjena utjecaja na okoliš) nisu navedene sunčane fotonaponske elektrane.

U Prilogu I., točka 41., navedeni su *dalekovodi, transformatorska i rasklopna postrojenja napona 220 kV i više, duljine 10 km i više*. Dalekovodi nisu planirani u sklopu projekta. HEP će financirati obnovu distribucijske mreže (niskog i srednjeg napona) kojom upravlja HEP ODS. Uglavnom se radi o rekonstrukciji i revitalizaciji stare mreže i određenim povećanjima u mreži.

U Prilogu II. (popis zahvata za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata, a za koje je nadležno Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) sunčane fotonaponske elektrane navedene su pod točkom:

- 2.4 Sunčane elektrane kao samostojeći objekti.

Za sve sunčane elektrane u sklopu projekta potrebno je provesti ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš.

Postoje četiri moguća scenarija kao rezultat ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš:

- nije potrebna procjena utjecaja na okoliš, slijedi postupak ishođenja lokacijske dozvole,
- potrebna je procjena utjecaja zahvata na okoliš, slijedi postupak procjene utjecaja na okoliš,
- potrebno je provesti glavnu procjenu, tj. procjenu utjecaja zahvata na ekološku mrežu, slijedi postupak glavne procjene,
- potrebna je procjena utjecaja zahvata na okoliš i procjena utjecaja zahvata na ekološku mrežu, slijedi postupak obje procjene.

Za sve sunčane elektrane, u razdoblju između 2019.-2021. godine, provedena je ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (prema nacionalnoj regulativi) te je za svih pet sunčanih elektrana izdano rješenje od strane Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja kojim se utvrđuje da nije potrebno provesti procjenu utjecaja zahvata na okoliš.

3.2 DIREKTIVA 2011/92/EU O PROCJENI UČINAKA ODREĐENIH JAVNIH I PRIVATNIH PROJEKATA NA OKOLIŠ, KAKO JE IZMIJENJENA DIREKTIVOM 2014/52/EU

Direktivom o procjeni utjecaja na okoliš utvrđuje se postupak procjene utjecaja i mogućih učinaka javnih i privatnih projekata na okoliš, kojim se osigurava da projekti koji bi mogli imati znatan utjecaj na okoliš podliježu procjeni prije njihova odobrenja.

PUO se provodi prije izdavanja građevinske dozvole i suglasnosti za izvođenje zahvata. Proces procjene utjecaja na okoliš ima za cilj predvidjeti potencijalne rizike i izbjeći ili ublažiti eventualnu štetu, dok se u isto vrijeme balansiraju društveni i ekonomski ciljevi s ciljevima zaštite okoliša.

Prema Direktivi o procjeni utjecaja na okoliš, projekti se klasificiraju u dvije grupe: za popis zahvata iz Priloga I smatra se da imaju značajan učinak na okoliš i zahtijevaju provođenje postupka procjene utjecaja na okoliš, dok za popis zahvata iz Priloga II, nacionalna nadležna tijela odlučuju o potrebi provođenja procjene utjecaja na okoliš provođenjem postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš kojim se utvrđuju učinci na temelju pojedinačnih ispitivanja sukladno mjerilima.

Sunčane fotonaponske elektrane nisu navedene ni u Prilogu I ni u Prilogu II Direktive.

U Prilogu I. točka 20. navedena je *Izgradnja nadzemnih električnih vodova napona 220 kV ili više i duljine veće od 15 km*. Dalekovodi nisu planirani u sklopu projekta. HEP će financirati obnovu distribucijske mreže (niskog i srednjeg napona) kojom upravlja HEP ODS. Uglavnom se radi o rekonstrukciji i revitalizaciji stare mreže i određenim povećanjima u mreži.

3.3 OKOLIŠNA I SOCIJALNA POLITIKA I IZVEDBENI ZAHTJEVI EUROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Europska banka za obnovu i razvoj je donijela Okolišnu i socijalnu politiku koja opisuje način na koji Banka procjenjuje i prati okolišne i socijalne rizike i utjecaje svojih projekata.

EBRD je za ključna područja okolišne i socijalne održivosti donio skup posebnih izvedbenih zahtjeva (IZ-ova) koje projekti moraju ispunjavati. Banka očekuje od svojih klijenata da svoje korporativne sustave upravljanja okolišnim i socijalnim aspektima uskladi s izvedbenim zahtjevima (IZ-ovima).

Ovim izvedbenim zahtjevom (IZ1) potvrđuje se važnost cjelovite procjene radi utvrđivanja okolišnih i socijalnih rizika i utjecaja povezanih s projektima te načina na koji klijent upravlja okolišnim i socijalnim ostvarenjima za čitavog trajanja projekta. Izvedbeni zahtjev IZ1 dijeli projekte u dvije kategorije, A i B. Projekti svrstani u kategoriju A iziskuju formaliziran i participativan postupak procjene utjecaja na okoliš i društvo. Popis projekata iz kategorije A sadržan je u Dodatku 2 Okolišne i socijalne politike. Projekt se svrstava u kategoriju B ako su njegovi možebitni okolišni i/ili socijalni utjecaji u pravilu usko povezani s njegovom lokacijom i/ili ih je lako utvrditi i riješiti primjenom djelotvornih mjera ublažavanja.

U Dodatku 2 sunčane elektrane nisu izričito navedene osim kao projekti obnovljivih izvora energije pod točkom 30.:

- 30. Projekti (uključujući, među ostalim, projekte s okolišnim ili socijalnim ciljevima kao što su hidroenergetski i drugi projekti u području obnovljivih izvora energije) čije je izvođenje predviđeno na osjetljivim lokalitetima od međunarodnog, nacionalnog ili regionalnog značaja ili bi na te lokalitete mogli imati zamjetan utjecaj, uključujući kumulativni utjecaj u sprezi s drugim bitnim prijašnjim, sadašnjim ili realno predvidljivim budućim zahvatima, čak i ako se ta vrsta projekta ne nalazi na ovom popisu. Ti osjetljivi lokaliteti, među ostalim, obuhvaćaju zaštićena prirodna područja koja su kao takva utvrđena zakonom i/ili međunarodno priznata ili su ih za dobivanje tog statusa predložile domaće vlasti, ključna staništa ili druge ekosustave koji podržavaju prioritetna obilježja biološke raznolikosti, područja od arheološkog ili kulturnog značaja te područja od važnosti za starosjedilačke narode ili druge ranjive skupine.

Svih pet sunčanih elektrana svrstava se u projekte B kategorije.

Osim prethodno navedenog nacionalnog pravnog okvira, EBRD je za ključna područja okolišne i socijalne održivosti donio skup od deset posebnih izvedbenih zahtjeva (IZ-ova) koje svi projekti moraju ispunjavati uključujući Izvedbeni zahtjev **IZ10 Objavljivanje podataka i uključivanje dionika**.

EBRD prepoznaje važnost angažmana dionika kao ključnog elementa dobre međunarodne prakse i društveno odgovornog poslovanja. Takva je suradnja ujedno i pretpostavka za unaprjeđenje okolišne, socijalne i opće održivosti projekata. Naime, djelotvorno uključivanje zajednice primjereno naravi i veličini projekta ključno je za uspješno upravljanje okolišnim i društvenim rizicima i utjecajima projekta. Uključivanje dionika presudno je za postizanje boljih financijskih, socijalnih i okolišnih rezultata, kao i do većih koristi za zajednicu.

Pri pripremi ovog Plana uključivanja dionika-a uzete su u obzir odredbe EBRD-ove Okolišne i socijalne politike (2019.) i EBRD-ove politike i Direktive o pristupu informacijama (2019.). Ove se politike temelje na četiri ključna načela koja su uzeta u obzir pri pripremi ovog Plana uključivanja dionika:

- Transparentnost,
- Odgovornost,
- Odgovornost klijenta prema dionicima pogođenim projektom,
- Dobro upravljanje.

Točnije, sljedeći elementi Izvedbenog zahtjeva IZ10 ključni su za ovaj Plan uključivanja dionika:

- Utvrđivanje i analiza dionika,
- Potrebe za uključivanjem dionika,
- Načelo "svrsishodnosti",
- Dostupnost pritužbenog mehanizma.

4 DIONICI PROJEKTA

4.1 UTVRĐIVANJE DIONIKA

Proces utvrđivanja dionika je proveden i nastaviti će se provoditi s ciljem utvrđivanja na koje pojedince/grupe ljudi i organizacije mogu izravno ili neizravno utjecati (pozitivno ili negativno) aktivnosti projekta, te pojedinci koji mogu imati interes ili utjecaj na projekt, što znači da mogu utjecati na ishod predložene intervencije.

U svrhu omogućavanja utvrđivanja dionika postavljena su sljedeća osnovna pitanja. U obzir su uzeti identificirani potencijalni utjecaji tijekom faze prije izgradnje, tijekom faze izgradnje i tijekom faze rada.

- Tko su ljudi/skupine/institucije koji imaju interes za projekt? Koja je njihova uloga?
- Tko je pogođen ili je vjerojatno da će biti pogođen (izravno ili neizravno) projektom?
- Tko će biti pogođen negativnim utjecajima projekta? Tko je ograničen u svojoj sposobnosti da iskoristi prednosti koje pruža projekt?
- Tko su ranjive skupine koje zahtijevaju poseban angažman?
- Tko može utjecati na projekt? Tko ima moć utjecaja?

U principu, angažman je izravno proporcionalan stupnju pogođenosti i utjecaju, a kako se opseg utjecaja projekta na grupu dionika povećava, ili se povećava utjecaj određene grupe dionika na projekt, potrebno je intenzivirati i produbiti angažman s tom određenom grupom dionika u smislu učestalosti i intenziteta metoda uključivanja koje se koriste.

Dionici utvrđeni u okviru ovog procesa pripadaju jednoj od sljedećih skupina:

- Izravno pogođeno stanovništvo: uključuje sve vlasnike i korisnike zemljišta i drugih resursa koji su pogođeni zbog pristupa zemljištu na kojem je predviđen projekt.
- Zajednice pogođene projektom: uključuje stanovnike zajednica u području utjecaja projekta.
- Ranjive skupine: dionici izravno ili neizravno pogođeni pristupom zemljištu projekta koji, zbog svog rodnog identiteta, seksualne orijentacije, vjeroispovijesti, etničke pripadnosti, statusa pripadnika autohtonog naroda, izbjegličkog/migrantskog statusa, starosti, invaliditeta, ekonomskog siromaštva ili socijalnog statusa, mogu pretrpjeti negativniji utjecaj zbog projekta nego drugi ljudi i koji su ograničeni u svojoj sposobnosti da iskoriste prednosti koje pruža projekt. Ranjive skupine mogu uključivati žene, etničke manjine, djecu, mlade, starije/umirovljenike, obitelji s jednim članom, kućanstva s malim prihodima, osobe s invaliditetom, kućanstva bez zakonskih prava na zemljište, ili kućanstva koja ovise o ograničenom zemljištu niske produktivnosti.
- Nacionalne vlade: relevantna ministarstva, državne agencije.
- Općine: sve decentralizirane strukture vlasti na koje utječe projekt.
- Nevladine organizacije, civilno društvo: nacionalne i međunarodne nevladine organizacije i udruge.
- EBRD i poslovne banke – financijeri projekta.

Utvrđivanje relevantnih dionika od presudne je važnosti za svrsishodno savjetovanje u okviru projekta. Popis dionika utvrđenih u ovoj fazi predstavljen u nastavku nije konačan i može se revidirati tijekom različitih faza projekta.

Vrsta	Naziv
Financiranje projekta/Interni dionici	EBRD – poslovne banke
Dionici projekta/Interni dionici	Hrvatska elektroprivreda (HEP) d.d.
	HOPS d.o.o.
	HEP ODS d.o.o.
Tijela državne uprave	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
	- Uprava za zaštitu prirode
	Ministarstvo poljoprivrede
	- Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije
	- Uprava za poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju i tržište
	Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine
	Ministarstvo kulture i medija
	Uprave za zaštitu kulturne baštine
Dionici jedinice regionalne i lokalne uprave	Krapinsko-zagorska županija
	Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
	Koprivničko – križevačka županija
	Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju, zaštitu okoliša i zaštitu prirode
	Zadarska županija
	Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove
	Požeško – slavonska županija
	Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo
	Osječko – baranjska županija
	Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
	Grad Lipik
	Općina Bedekovčina
	Grad Križevci
	Grad Benkovac
	Općina Viljevo
Zajednice pogođene projektom	Stanovnici zajednica u području utjecaja projekta
	Obiteljska poljoprivredna gospodarstva/farme identificirane u ARKOD-u ¹
	Formalni i neformalni korisnici zemljišta u području zahvata
Ranjive skupine	Dionici izravno ili neizravno pogođeni pristupom zemljištu projekta koji, zbog svog rodnog identiteta, seksualne orijentacije, vjeroispovijesti, etničke pripadnosti, statusa pripadnika autohtonog naroda, izbjegličkog/migrantskog statusa, starosti, invaliditeta, ekonomskog siromaštva ili socijalnog statusa, mogu pretrpjeti negativniji utjecaj zbog projekta nego drugi ljudi i koji su ograničeni u svojoj sposobnosti da iskoriste prednosti koje pruža projekt.
Ostali dionici Nevladine organizacije, civilno društvo	Zainteresirane nevladine organizacije na nacionalnoj i lokalnoj razini:
	Vlada Republike Hrvatske
	Ured za udruge
	NATURA – Društvo za zaštitu prirode Hrvatske
	Udruga BIOM
	Udruga za održivi razvoj Hrvatske (Koprivnica)
	Ekološka udruga Zeleno Prigorje (Križevci)
	Udruga za zaštitu prirode i okoliša "Geobaština", Pleternica
	Udruga za zaštitu okoliša "Zeleni štit", Veliko Trgovišće
	Udruga za zaštitu prirode, okoliša i održivi razvoj "EKO ZAGORJE", Zabok

¹ ARKOD je evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u digitalnom obliku. ARKOD parcela je neprekinuta površina poljoprivrednog zemljišta koju obrađuje samo jedno poljoprivredno gospodarstvo, klasificirana obzirom na vrstu uporabe zemljišta.

Važno je napomenuti da je utvrđivanje dionika proces koji je u tijeku, a ključni dionici će se i dalje identificirati i s njima će se provoditi konzultacije tijekom trajanja projekta.

4.2 METODE SAVJETOVANJA

Postoji niz tehnika i metoda uključivanja uz pomoć kojih se grade odnosi s dionicima, prikupljaju podaci o dionicima, provode konzultacije s dionicima, i na odgovarajući način dijele informacije (Tablica 4-1).

Tablica 4-1: Metode savjetovanja

Metode uključivanja	Način i svrha provođenja
Korespondencija (telefon, e-mail)	Za proslijeđivanje informacija korisnicima, državnim službenicima, nevladinim organizacijama, tijelima lokalne vlasti, i organizacijama/agencijama
Pojedinačni sastanci	Za iznošenje stavova i mišljenja Za pružanje mogućnosti dionicima da slobodno govore o osjetljivim pitanjima
Formalni sastanci	Za predstavljanje informacija o projektu grupi dionika Za omogućavanje diskusija - iznošenje mišljenja i stavova Za pružanje tehničkih informacija Evidencija rasprava
Javni sastanci	Prezentacija informacija o projektu većoj skupini dionika, posebno pogođenim zajednicama Omogućavanje grupi dionika da iznesu svoja stajališta i mišljenja Izgradnja odnosa sa zajednicama, osobito onima koje su pogođene projektom Pružanje netehničkih informacija Poboljšanje učinkovitosti sastanaka uz pomoć prezentacija, power point prezentacija, plakata itd. Evidencija rasprava, komentara, pitanja
Sastanci fokusnih grupa	Predstavljanje informacija o projektu grupi dionika Omogućavanje dionicima da iznesu svoja stajališta o ciljanim polaznim informacijama Izgradnja odnosa sa zajednicama Evidencija odgovora
Internetska stranica projekta	Za predstavljanje informacija o statusu projektnih aktivnosti Za predstavljanje procjene utjecaja na okoliš i društvo (ESIA), plana upravljanja socijalnim i okolišnim aspektima (ESMP) i ostale relevantne projektne dokumentacije
Cestovne oznake	Za predstavljanje informacija o projektnim aktivnostima, trajanju projekta, itd. Podsjetnici na moguće utjecaje
Informativni letak o projektu/ plakati	Kratke ažurirane informacije o napretku projekta Informacije o projektu vezane za određenu lokaciju

Za svakog utvrđenog dionika predložena je metoda savjetovanja, kako je prikazano u poglavlju 6 ovog dokumenta.

5 SAŽETAK PRETHODNIH AKTIVNOSTI UKLJUČIVANJA DIONIKA

Sve prethodne aktivnosti uključivanja dionika provedene su u okviru postupaka izdavanja okolišnih dozvola za projekt, u skladu s prethodno navedenim nacionalnim propisima. Tijekom ciklusa razvoja projekta pa sve do sada, poduzete su različite aktivnosti uključivanja dionika koje uključuju:

1. Preliminarne informacije o dionicima (2019. - 2021.):

Tijekom ovog razdoblja kontaktirana su sljedeća relevantna tijela u svrhu prikupljanja mišljenja o postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš: Uprava za zaštitu prirode Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije i Uprava za poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju, Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije.

U navedenom razdoblju na web stranici Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja javno su objavljene sve relevantne informacije kako slijedi:

- SE Korlat - 6. rujna 2019.

Organizirane su javne rasprave u trajanju od 30 dana.

Za SE Korlat i SE Krnjak organizirano je javno objavljivanje podataka u postupku izdavanja lokacijskih/građevinskih dozvola pri čemu je nadležno tijelo provelo aktivnosti informiranja vlasnika okolnih parcela o projektnim aktivnostima i osiguralo uvid u projektnu dokumentaciju. Za SE Bedekovčina, SE Lipik i SE Križevci isti je postupak u pripremi.

Dodatne aktivnosti uključivanja dionika provedene su kroz izmjene i dopune prostornih planova i strateške procjene utjecaja na okoliš županijskih razvojnih strategija. Za sve sunčane elektrane (SE Lipik, SE Korlat, SE Krnjak, SE Križevci) u postupku donošenja prostornih planova provedeno je savjetovanje s javnošću putem nekoliko organiziranih javnih rasprava, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Nacrti prostornih planova objavljeni su na web stranicama gradova/općina te su bili dostupni u tiskanom obliku u službenim prostorijama gradova/općina (kao što je prikazano u Tablica 5-1).

2. Medijska pokrivenost

Projekt HEP Go Green prisutan je u javnosti od 2019. godine, točnije od godine kada je projekt pokrenut. U tablici niže prikazana je medijska pokrivenost za projekt sunčanih elektrana.

Tablica 5-1: Dosadašnje aktivnosti uključivanja dionika (medijska pokrivenost)

Br.	Sunčana elektrana	Županija/grad/Općina	Strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) na regionalnoj razini	Medijska pokrivenost
1	SE Korlat	Zadarska županija Benkovac	Strateška studija utjecaja na okoliš za Županijsku razvojnu strategiju zadarske županije do 2020.: https://www.zadarska-zupanija.hr/images/dokumenti/Strateska%20studija%20o%20utjecaju%20na%20okolis%20zupanijske%20razvojne%20strategije%20Zadarske%20zupanije.pdf Izvješće o provedenom postupku strateške procjene utjecaja na okoliš za Županijsku razvojnu strategiju Zadarske županije do 2020. godine https://www.zadarska-zupanija.hr/images/dokumenti/1Izvjescje_o_provedenom_postupku_Strateske_procjene_utjecaja_na_okolis_za_ZRS_ZZ_do_2020.g.pdf Ne postoje propisane mjere/smjernice za ublažavanje učinka sunčanih elektrana na okoliš. Procjenjuje se da nemaju značajan utjecaj na okoliš na razini predviđenoj razvojnom strategijom županije.	Vrsta publikacije: Web portal balkangreenenergynews.com Datum objave: 29. travnja 2019. Javni komentari dopušteni: Da (bez komentara) Daljnje poveznice: Razvoj projekta HEP-ovih sunčanih elektrana do 2030. godine, prezentacija: https://balkangreenenergynews.com/rs/wp-content/uploads/2019/04/Prezentacija_SE.pdf Osnovne poruke: - HEP-ovi planovi ulaganja u sunčane elektrane do kraja 2023. godine - Puštena u rad vjetroelektrana koja je dio obnovljivog hibridnog energetskog park - Najava izgradnje sunčane elektrane Korlat Dojam: pozitivan Izvor: https://balkangreenenergynews.com/rs/hep-do-kraja-2023-godine-ulaze-oko-100-miliona-evra-u-solarne-elektrane/ Vrsta publikacije: Web portal balkangreenenergynews.com Datum objave: 9. listopada 2019. Javni komentari dopušteni: Da (bez komentara) Daljnje poveznice: Ne Osnovne poruke: - Vijesti o izgradnji vjetroelektrane Korlat kod Benkovca - Najava izgradnje sunčane elektrane Dojam: pozitivan Izvor: https://balkangreenenergynews.com/rs/hrvatska-elektroprivreda-pocela-da-gradi-vetropark-korlat-od-58-mw/ Vrsta publikacije: Informativni portal Hrvatske radiotelevizije Datum objave: 28. travnja 2021.

Br.	Sunčana elektrana	Županija/grad/Općina	Strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) na regionalnoj razini	Medijska pokrivenost
				Javni komentari dopušteni: Ne Daljnje poveznice: Ne Osnovne poruke: - Puštena u rad vjetroelektrana Korlat kod Benkovca - Najava izgradnje sunčane elektrane na istoj lokaciji Dojam: pozitivan Izvor: https://vijesti.hrt.hr/gospodarstvo/pustena-u-rad-prva-vjetroelektrana-koja-nema-status-povlastenog-proizvodaca-1606083 Vrsta publikacije: Dnevne novine Poslovni dnevnik Datum objave: 29. travnja 2021. Javni komentari dopušteni: n/p Daljnje poveznice: n/p Osnovne poruke: - Puštena u rad vjetroelektrana Korlat kod Benkovca - Najava izgradnje sunčane elektrane Korlat u 2022. godini Dojam: pozitivan Izvor: https://www.poslovni.hr/hrvatska/korlat-postaje-oie-oaza-ulaganje-premasuje-milijardu-kuna-4284442

Tijekom razdoblja od prosinca 2021. do lipnja 2022. Konzultant je kontaktirao općine u području zahvata s ciljem prikupljanja ulaznih podataka i informacija relevantnih za projekt, informacija o korisnicima zemljišta unutar područja zahvata (formalnim i neformalnim), podataka o prostornom planu itd.

Provedeno je dodatno savjetovanje s Energetskim parkom Korlat d.o.o. kao subjektom nadležnim za upravljanje VE Korlat s ciljem prikupljanja tehničkih podataka, kao i informacija vezanih uz korisnike zemljišta unutar VE Korlat. Potvrđeno je da nema takvih korisnika.

Paralelno s komunikacijom s općinama, u istom razdoblju uspostavljena je kontinuirana komunikacija s HEP-om u svrhu prikupljanja svih potrebnih informacija i razjašnjavanja potencijalnih otvorenih pitanja. U istom razdoblju od strane HEP-a je predložena i potvrđena kontakt osoba za rješavanje pritužbi.

6 AKCIJSKI PLAN UKLJUČIVANJA DIONIKA

Planom uključivanja dionika potrebno je osigurati primjenu sljedećih aktivnosti vezanih uz aktivnosti uključivanja:

- Vremenski raspored i učestalost aktivnosti uključivanja uspostavljene na način kojim se maksimizira sudjelovanje dionika i istovremeno izbjegava ometanje svakodnevnih životnih aktivnosti, kao i pretjerano zamaranje dionika;
- Relevantni članovi projektnog tima, predstavnici korisnika, predstavnici tvrtke izvođača trebaju prisustvovati i aktivno sudjelovati u svim aktivnostima uključivanja;
- Potrebno je da se aktivnosti uključivanja provode na način da se sve informacije i prilike pružaju pravovremeno, na odgovarajućem nivou svim dionicima kako bi se mogli uključiti/dati svoj doprinos;
- Potrebno je osigurati da aktivnosti uključivanja nisu obavezne, da su poduzete prije ključnih odluka i da su dovoljno informativne što se osigurava pružanjem objektivnih informacija i svrsishodnim savjetovanjem. Također je nužno pružiti povratne informacije po završetka aktivnosti savjetovanja.

Za objavljivanje informacija na bilo koji način predložen u ovom dokumentu, nužni su sljedeći podaci:

- Naziv projekta
- Investitor/ Nositelj projekta/ Izvođač
- Trajanje određene projektne faze
- Kontakti zadužene osobe
- Način/kanal za dobivanje informacija

Prije bilo kakve aktivnosti uključivanja predlaže se poduzimanje sljedećih radnji:

- Priprema standardnih formulara/upitnika za specifične tipove dionika (na osnovu analize "naučenih lekcija" i uobičajenih pitanja spomenutih u prethodnom procesu savjetovanja, ako postoje);
- Planiranje/priprema aktivnosti savjetovanja unutar projektnog tima i određivanje osoba za kontakt;
- Pojedinačni odabir dionika s kojima dolazi do aktivnosti savjetovanja;
- Odabir metoda za objavljivanje informacija - metoda savjetovanja (uključujući teme poput formata, jezika i trajanja);
- Odabir lokacije i vremena za aktivnost uključivanja (izbjegavanje razdoblja tijekom užurbanog radnog vremena, koje može biti sezonsko, i dana/vremena posebnih događaja);

- Dogovaranje mehanizama kojima se osigurava učestvovanje dionika na organiziranim događajima uključivanja;
- Utvrđivanje i provođenje mehanizama pružanja povratnih informacija.

Ključne metode uključivanja

Planiranim budućim angažmanom omogućit će se sustavan pristup aktivnostima savjetovanja, objavljivanja informacija i formalnog evidentiranja aktivnosti uključivanja i savjetovanja između HEP-a d.d. i relevantnih i zainteresiranih dionika.

Objavljivanje informacija

Vrste objavljenih informacija i specifične metode komunikacije koje treba poduzeti za ovaj projekt sažete su u Akcijskom planu za uključivanje dionika u **Tablica 6-1** u nastavku.

U ovoj fazi objavljuju se sljedeći dokumenti za učinkovitu komunikaciju s dionicima:

- Netehnički sažetak
- Plan uključivanja dionika

Gore navedene informacije bit će dostupne javnosti na domaćem (hrvatskom) i engleskom jeziku tijekom trajanja projekta. Tiskani primjerci povezanih dokumenata bit će dostupni u uredima HEP-a, kao i u općinama/gradovima u području zahvata. Informacije o projektu distribuirat će se putem lokalnih novina, medija i web stranice HEP-a. Nadalje, elektroničke kopije dostupne su na stranicama HEP-a i EBRD-a:

- HEP – <https://www.hep.hr>
- EBRD – <https://www.ebrd.com/home>

Informacije o projektu, uključujući potencijalne mogućnosti zapošljavanja, bit će postavljene na oglasnim pločama u općinama te oglašene u lokalnim medijima uključujući novine.

Plan angažmana dionika predstavljen je u tabelarnom prikazu, sa svim dosadašnjim utvrđenim dionicima, njihovim ulogama i područjima utjecaja. Za svakog pojedinog dionika predložena je odgovarajuća metoda savjetovanja i vremenski okvir za provođenje aktivnosti uključivanja.

Tablica 6-1: Akcijski plan uključivanja dionika za daljnje faze razvoja projekta (faza prije izgradnje i faza rada)

Br.	Dionik	Uloga dionika	Područja utjecaja/interesa	Metoda savjetovanja (način kontakta)	U kojoj projektnoj fazi se ostvaruje kontakt
1.	HOPS d.o.o.	Dionik savjetovan u vezi priključka na prijenosni sustav električne energije	Usklađenost s propisima, Operator prijenosnog sustava	Komunikacija putem e-pošte, pojedinačni sastanci	Prije izgradnje Tijekom provedbe projekta
2.	ENERGETSKI PARK KORLAT d.o.o	Subjekom nadležan za upravljanje VE Korlat		Komunikacija putem e-pošte,	Prije izgradnje

Br.	Dionik	Uloga dionika	Područja utjecaja/interesa	Metoda savjetovanja (način kontakta)	U kojoj projektnoj fazi se ostvaruje kontakt
				pojedinačni sastanci	Tijekom provedbe projekta
Dionici-predstavnici vlasti na nacionalnoj razini					
3.	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	Dionik savjetovan u vezi pitanja zaštite okoliša/Ovlašteno tijelo za pitanja zaštite okoliša	Utjecaji na okoliš i praćenje stanja okoliša	Komunikacija putem e-pošte, pojedinačni sastanci,	Prije izgradnje, polugodišnja izvješća o statusu napretka projekta, osim ako nije drugačije navedeno u dozvolama u okviru projekta Tijekom provedbe projekta
4.	Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine	Dionik savjetovan u vezi građevinske dozvole	Izdavanje građevinskih dozvola i pitanja državne imovine	Komunikacija putem e-pošte, pojedinačni sastanci	Prije izgradnje, polugodišnja izvješća o statusu napretka projekta, osim ako nije drugačije navedeno u dozvolama u okviru projekta
Dionici jedinice regionalne i lokalne uprave					
5.	Zadarska županija Upravni odjel za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove	Dionik savjetovan u vezi lokacijske/građevinske dozvole.	Izdavanje građevinskih dozvola	Komunikacija putem e-pošte, pojedinačni sastanci	Prije izgradnje Tijekom provedbe projekta
6.	Grad Benkovac	Dionik savjetovan u vezi odnosa s lokalnom zajednicom	Utjecaj na lokalnu zajednicu, potencijalne koristi (npr. prilike za zapošljavanje)	Komunikacija putem e-pošte, pojedinačni sastanci Objavljivanje podataka putem web stranica Društva i dnevnih medija Javni sastanci Oglasi za posao putem	Prije izgradnje Tijekom provedbe projekta

Br.	Dionik	Uloga dionika	Područja utjecaja/interesa	Metoda savjetovanja (način kontakta)	U kojoj projektnoj fazi se ostvaruje kontakt
				novina, radija, interneta, lokalnih centara (npr. škole, kafići, lokalni supermarketi itd.)	
				-	
Ostali dionici					
7.	Nevladine organizacije	Dionici savjetovani u vezi pitanja zaštite okoliša i prirode	Utjecaji na okoliš i praćenje stanja okoliša	Javni sastanci, sastanci fokusnih grupa, web stranica projekta Objavljivanje podataka putem web stranica Društva i dnevnih medija	faza prije izgradnje i tijekom faze rada Ažuriranje podataka na godišnjoj razini
8.	Stanovništvo u području utjecaja projekta	Izravno pogođeno stanovništvo/ zajednice pogođene projektom	Ometanje svakodnevnih životnih aktivnosti, Moguća ograničenja u korištenju zemljišta, Potencijalne koristi (npr. mogućnosti zapošljavanja)	Javni sastanci, sastanci fokusnih grupa, informativni letak o projektu, cestovne oznake, web stranica projekta Objavljivanje podataka putem web stranica Društva i dnevnih medija Oglasi za posao putem novina, radija, interneta, lokalnih centara (npr. škole, kafići, lokalni	Jedan sastanak po općini prije izgradnje listopad 2022. – veljača 2023. Tijekom provedbe projekta

Br.	Dionik	Uloga dionika	Područja utjecaja/interesa	Metoda savjetovanja (način kontakta)	U kojoj projektnoj fazi se ostvaruje kontakt
				supermarketi itd.)	
9.	Ranjive skupine	Izravno pogođeno stanovništvo/ zajednice pogođene projektom	Poremećaj svakodnevnog života, Rizik od socijalnog sukoba, Rodno uvjetovano nasilje, Povećan rizik od zaraznih bolesti, Niska sposobnost sudjelovanja u sustavu odlučivanja, Rodna neravnopravnost	Javni sastanci, sastanci fokusnih grupa, informativni letak o projektu, cestovne oznake, web stranica projekta Objavljivanje podataka putem web stranica Društva i dnevnih medija	Prije izgradnje Jedan sastanak po općini prije izgradnje listopad 2022. – veljača 2023. Tijekom provedbe projekta
10.	Ranjive skupine - nositelji prva vlasništva na zemljištu i radnici u poljoprivredi u projektnom području (obiteljska gospodarstva/farme)	Izravno pogođeno stanovništvo/ zajednice pogođene projektom	Poremećaj svakodnevnog života, Trajne ili privremene promjene u korištenju zemljišta, Rizik od socijalnog sukoba	Pojedinačni sastanci, sastanci fokusnih grupa, informativni letak o projektu, cestovne oznake, web stranica projekta Objavljivanje podataka putem web stranica Društva i dnevnih medija	Prije izgradnje Po jedan sastanak sa svakim OPG-om/farmom kao korisnikom zemljišta na projektnom području Tijekom provedbe projekta
11.	EBRD EIB	Zajmodavac	Financijer projekta Usklađenost s relevantnom okolišnom i socijalnom politikom (Izvedbeni zahtjevi EBRD-a)	Telefonska komunikacija i komunikacija putem e-pošte, Godišnja izvješća	Prije izgradnje Tijekom trajanja projekta

Br.	Dionik	Uloga dionika	Područja utjecaja/interesa	Metoda savjetovanja (način kontakta)	U kojoj projektnoj fazi se ostvaruje kontakt

7 PRITUŽBENI MEHANIZAM

Osiguran je pritužbeni mehanizam za potencijalnu upotrebu od strane vanjskih dionika. Pritužbeni mehanizam ima za cilj sporazumno rješavanje pritužbi koje pokreću dionici. Pritužbeni mehanizam osigurava da se prigovori i pritužbe rješavaju u dobroj namjeri i kroz transparentan i nepristran proces. Pritužbeni mehanizam ne zamjenjuje nijedan nacionalni i međunarodni kanal za pružanje pomoći, uključujući neovisne pravne savjete, nacionalni pravosudni sustav i bilo koje druge mehanizme za rješavanje pritužbi i sporova koji mogu biti dostupni pogođenim pojedincima i drugim dionicima.

Pritužbeni mehanizam služi za zaprimanje i rješavanje pritužbi i pitanja u vezi s naknadom i preseljenjem koje pokreću pogođeni pojedinci i/ili članovi autohtonih zajednica, uključujući mehanizam za pružanje pomoći za rješavanje sporova na nepristran način. Pritužbeni mehanizam mora biti dostupan tijekom svih faza provedbe projekta, uključujući fazu prije izgradnje, tijekom izgradnje i fazu rada.

Ključne definicije su sljedeće:

- Prigovor: izraz nezadovoljstva vezan uz određeni utjecaj na pojedinca ili skupinu, a uzrokovan je projektnom aktivnošću. Nepovoljan utjecaj na interese pojedinca ili skupine, zbog kojeg pojedinac ili skupina zahtijevaju od nositelja projekta, operatora (ili izvođača) da ih riješe (npr. problemi povezani sa taloženjem prašine, bukom ili vibracijama). Prigovor je obično manje ozbiljne prirode od pritužbe; i
- Pritužba: zahtjev koji podnosi pojedinac ili skupina za koje se smatra da su im životne prilike, zdravlje, sigurnost, kulturne norme i naslijeđe negativno pogođeni (oštećeni) projektnom aktivnošću koja, ako se ne riješi na učinkovit način, može predstavljati rizik za izgradnju i rad objekata u okviru projekta, kao i rizik za životne prilike, dobrobit ili kvalitetu života podnositelja zahtjeva.
- Pritužbeni mehanizam mora biti dostupan u formatu i na jeziku koji su lako razumljivi svim uključenim dionicima, posebno lokalnom stanovništvu.

Informaciju o mogućnosti podnošenja pritužbe i načinu podnošenja potrebno je jasno i transparentno komunicirati sa svim zainteresiranim dionicima tijekom svih faza provedbe projekta. Informacije o pritužbenom mehanizmu moraju biti objavljene na odgovarajući način za svaku pojedinu fazu projekta.

Načini objavljivanja informacija su sljedeći:

- tijekom javnih sastanaka;
- tijekom posebno organiziranih sastanaka s pogođenim pojedincima – sastanci fokusnih grupa (osobito kada su u pitanju predstavnici ranjivih skupina)
- distribucijom informativnih letaka o projektu
- putem plakata postavljenih na informativnim pločama u sjedištima svake općine (općina unutar projektnog područja),
- na službenim stranicama projekta
- putem cestovnih oznaka (obavijesnih ploča) unutar područja zahvata

Objavljuju se sljedeći podaci:

- Naziv projekta

- Investitor/ Nositelj projekta/ Izvođač
- Trajanje određene projektne faze
- Kontakti zadužene osobe

Načini podnošenja pritužbe navedeni su u nastavku

Važno je da prethodno navedene obavijesti na jasan i razumljiv način, te na lokalnom i engleskom jeziku, pruže upute o načinu podnošenja pritužbe:

- E-poštom – na službenu e-mail adresu uspostavljenu za sustav pritužbi
- Redovnom poštom - na službenu poštansku adresu HEP d.d.
- Telefonom – pozivom na službenu telefonsku liniju uspostavljenu za sustav pritužbi ili ostavljanjem poruke na telefonskoj sekretarici
- SMS porukom - slanjem na broj mobilnog telefona osobe zadužene za rješavanje pritužbi unutar tvrtke HEP d.d.
- Putem službene web stranice www.hep.hr – ispunjavanjem i slanjem lako dostupnog online formulara (pod izbornikom *Projekti*). Obrazac pritužbe će biti javno objavljen do kraja srpnja 2022.
- Usmenim putem tijekom sastanaka s učešćem javnosti
- Usmenom komunikacijom s lokalnim službenikom investitora

Prigovor se može uputiti službeno zaduženoj osobi na sljedeći način:

Na pažnju: Hrvatska elektroprivreda d.d. / Energetski park Korlat d.o.o
Gosp. Dražen Lovrić
Adresa : Ulica grada Vukovara 37, 10 000 Zagreb
Telefon : +385 1 6322197
Mail: SE_Korlat@hep.hr, **Web:** www.hep.hr

Obrazac pritužbe bit će objavljen na web stranicama HEP-a, na web stranicama u uredima općina na čijem području se planira izgradnja projekta te na gradilištu prije početka izvođenja radova.

U svakom slučaju, dionici koji podnose pritužbu moraju unutar pritužbe navesti i svoje kontakt podatke (ime i prezime, kontakt broj, sadržaj pritužbe) kako bi ovlaštena osoba unutar HEP-a mogla s njima kontaktirati u svrhu rješavanja pritužbe. Osobni podaci sadržani u podnesku pritužbe čuvat će se onoliko dugo koliko je potrebno za istraživanje okolnosti navedenih u pritužbi i provedbu rješenja te će se s njima postupati kao s povjerljivim podacima.

Primjenjivi rokovi u upravnom postupku za pritužbe općenito su sljedeći:

Aktivnost	Vremensko razdoblje
Registracija pritužbe u registar	U roku od 5 radnih dana
Potvrda o zaprimanju pritužbe	U roku od 5 radnih dana <i>Potvrda o zaprimanju dostavlja se istim kanalom kojim je pritužba zaprimljena. Na potvrdi o zaprimanju mora biti objašnjena odgovarajuća procedura koju je potrebno slijediti u svrhu rješavanja pritužbe kao i očekivano vremensko razdoblje za rješavanje. Odgovorna osoba bi trebala poduzeti radnje kako bi se osiguralo da podnositelji pritužbe razumiju i slijede navedene postupke</i>
Izdavanje rješenja o odbijanju pritužbe (ako se utvrdi da pritužba nije povezana s projektom)	U roku od 30 dana
Slanje povratne informacije o statusu pritužbe s objašnjenjem o vremenu potrebnom za rješavanje i napretku u rješavanju (ovisno o složenosti žalbe)	Nakon 30 dana
Slanje povratne informacije o statusu pritužbe (kada se uspostavi ublažavanje)	30/60/90 dana (ovisno o složenosti pritužbe; uključuje ispitivanje svih okolnosti)
Izdavanje dopisa o rješenju	Sporazum o aktivnostima za otklanjanje pritužbe
Aktivnosti sanacije ili kompenzacije	U roku od 30 dana od rješenja ili sporazuma
Praćenje nakon uspostave rješenja (Praćenje sanacije, zatvaranje predmeta i nastavak praćenja)	U roku od 30 dana od rješenja (zatvaranje predmeta podrazumijeva provođenje sanacije ili isplatu naknade)

Oštećenim pojedincima mora biti dostupna mogućnost pribjegavanja drugom stupnju neovisnog razmatranja pritužbe. U ovom slučaju razmatranja se odnose samo na one pritužbe koje su pregledane od strane uspostavljenog mehanizma prve razine i za koje je izdano rješenje, ali podnositelj pritužbe nije zadovoljan predloženim rješenjem.

U slučaju da podnositelj pritužbe nije zadovoljan ishodom procesa upravljanja pritužbama (predloženim/izdanim rješenjima), ima pravo na druge pravne lijekove u skladu s nacionalnom pravnom regulativom. U konačnici, također može odlučiti podnijeti relevantnu tužbu/zahtjev prema nadležnim sudovima. Ovim mehanizmom se ne priječi pristup sredstvima pravne zaštite u sudskom ili upravnom postupku ili pristup neovisnim postupcima razmatranja pritužbe. Takva prava vrijede neovisno o sudjelovanju u postupcima pritužbenog mehanizma koji je uspostavio HEP d.d.

S obzirom na to da savjetovanje s identificiranim članovima ranjivih skupina još nije dovršeno, dalje u tekstu predložene metode mehanizma za podnošenje pritužbi od strane pripadnika ranjivih skupina treba ažurirati u skladu s rezultatima savjetovanja, kako bi se osiguralo da metode ne predstavljaju prepreku za ovu skupinu ljudi.

Faza izgradnje

Tijekom faze izgradnje, pritužbe će u većini slučajeva proizlaziti iz aktivnosti kao što su izgradnja objekata uključujući prašinu, buku, vibracije i bilo kakvu štetu nastalu tijekom izgradnje, kao što su slučajna oštećenja, izgradnja pristupnih cesta i vraćanje u prvobitno stanje. Također se mogu odnositi na nepovoljne interakcije između zaposlenika tvrtke HEP d.d. ili Izvođača s okruženjem u zajednici ili na sigurnost zajednice.

Vrste pritužbi koje bi pogođena zajednica mogla podnijeti uključuju, ali nisu ograničene na:

- Negativni utjecaji na zajednice, koji mogu uključivati, ali nisu ograničeni na financijski gubitak, fizičku štetu i smetnje zbog građevinskih ili radnih aktivnosti;
- Rizik za zdravlje i sigurnost;
- Negativni utjecaji na okoliš; i
- Neprihvatljivo ponašanje osoblja ili zaposlenika.

Ključno je da dionici razumiju da će sve podnesene pritužbe, bez obzira na fazu projekta ili aktivnost koja se provodi, slijediti jedan mehanizam podnošenja pritužbi.

Pritužbe zaprimljene od strane izvođača građevinskih radova moraju se proslijediti službenoj osobi tvrtke HEP d.d. koja je zadužena za pritužbeni mehanizam u okviru ovog projekta. Potrebno je provesti postupak istrage pritužbi; koji uključuje sljedeće radnje:

- evidenciju pritužbe i datum zaprimanja u registar pritužbi
- provođenje istrage u vezi s pritužbom kako bi se utvrdila valjanost i procijenilo je li izvor problema povezan s radnim aktivnostima
- ako je pritužba osnovana, a izvor se odnosi na radove, određuju se odgovarajuće mjere ublažavanja
- provodi se pregled predloženog odgovora od strane tima, primjenjuju se utvrđene mjera ublažavanja, i prati se daljnja (ekološka) situacija.

Osoba koju je tvrtka u svojstvu Izvođača imenovala za istraživanje pritužbi podnosi izvještaj službenoj osobi imenovanoj od strane HEP-a o rezultatima istrage i naknadnim radnjama poduzetim za ublažavanje uzroka pritužbe. Nakon toga slijedi odgovor podnositelju pritužbe.

Osim pritužbenog mehanizma za pogođene zajednice, potrebno je uspostaviti i mehanizam za radnike. To se odnosi na pritužbe i probleme koje zaposlenici pokreću kod svojih poslodavaca. Pritužbe se mogu odnositi na način na koji se postupalo sa zaposlenima ili na radnje koje poslodavac planira poduzeti. Postoji cijeli niz pritužbi, od glavnih i potencijalno ilegalnih pitanja poput diskriminacije ili viktimizacije na radnom mjestu do manjih svakodnevnih sporova, poput lošeg odnosa među zaposlenicima.

Važno je da zaposlenici imaju na raspolaganju standardni postupak, ako razmišljaju o pritužbi. Procedure su potrebne kako bi se osiguralo da se prema svima postupa na isti način u sličnim okolnostima i kako bi se osiguralo da se problemi rješavaju pošteno, razumno i pravodobno.

Svaki građevinski izvođač dužan je implementirati vlastiti pritužbeni mehanizam za pritužbe treće strane i radnika kako bi se na učinkovit način moglo upravljati prigovorima i pritužbama vezanim za izgradnju.

Rano prepoznavanje problema vezanih uz zaposlenike ključno je ne samo za osiguravanje usklađenosti s Kodeksom ponašanja, već i za stvaranje ugodnog radnog okruženja, podržavanjem učinkovite i istinski otvorene linije komunikacije između menadžera i radnika.

Postupke za podnošenje pritužbi treba razlikovati od 'zviždanja' – što se odnosi na postupke koje zaposlenici mogu poduzeti ako su zabrinuti zbog nepravilnosti ili nezakonitosti u poslovanju tvrtke.

Svi radnici trebaju biti obaviješteni o pritužbenom mehanizmu u trenutku zapošljavanja (prilikom potpisivanja ugovora o radu), a detalji o načinu funkcioniranja trebaju biti lako dostupni (putem e-pošte, usmenim razgovorom, telefonskim pozivima, pisanim putem podnošenjem pritužbe u kutiju za pritužbe postavljenu u svakom radničkom kampu). Zaposlenici moraju znati kome se mogu obratiti u slučaju pritužbe te moraju imati informacije o oblicima podrške koja im je na raspolaganju. Predviđeno je da se pritužbe prosljeđuju voditelju gradilišta i, po potrebi, direktoru gradilišta. Nadalje, potrebno je kao alternativu osigurati komunikaciju prema odjelu upravljanja ljudskim resursima unutar tvrtke u slučaju da radnik nije zadovoljan inicijalnim rezultatima nalaza.

Potrebno je provesti postupak istrage pritužbi; koji uključuje sljedeće radnje:

- evidenciju pritužbe i datum zaprimanja u registar pritužbi
- S pritužbom se mora postupati na povjerljiv način što služi kao jamstvo da zaposlenici koji podnose pritužbu neće biti predmet odmazde.
- Nadalje, procedure moraju biti što jednostavnije kako bi se izbjegle nepotrebne administrativne faze.
- Postupak treba osmisliti na način da zaposlenici koji se mogu osjećati posebno ranjivima (npr. etničke/vjerske manjine, radnici migranti) ne budu spriječeni u podnošenju pritužbe.

Potrebno je provesti istrage u vezi s pritužbom kako bi se utvrdila valjanost i procijenilo je li izvor problema povezan s radnim aktivnostima. Na svim sastancima ili saslušanjima tijekom faze istrage, zaposlenik bi trebao imati pravo na pratnju kolege, prijatelja ili sindikalnog predstavnika (ako je primjenjivo).

Ako je pritužba osnovana, a izvor je povezan s radovima, utvrđuju se odgovarajuće radnje za rješavanje problema. Nakon što je pritužba službeno podnesena, važno je voditi odgovarajuću pisanu evidenciju, kako bi se osigurala transparentnost i omogućilo eventualno preispitivanje postupka ili odluke.

Ako je zaposlenik nezadovoljan rješenjem o pritužbi i želi uložiti primjedbu, potrebno im je osigurati pravo na to. Najčešća praksa je održavanje sastanka vezano uz pritužbu s predstavnicima višeg rukovodstva. Na takvim sastancima zaposlenik bi trebao imati pravo na pratnju kolege, prijatelja ili sindikalnog predstavnika (ako je primjenjivo). Potrebno je uložiti napore kako bi se osiguralo rješenje u najboljem interesu radnika(a) i tvrtke. Nakon sastanka donosi se konačna odluka (u razmatranom i unaprijed definiranom roku). Takva odluka predstavlja konačnu odluku što se tiče internog pritužbenog mehanizma tvrtke. Daljnji postupci podnošenja pritužbe (ako je radnik i dalje nezadovoljan odlukom) moguće su na državnoj razini (sud, ministarstva - ovisno o organizaciji na razini države i pravnom okviru).

Potrebno je uspostaviti postupak praćenja rezultata predloženih aktivnosti. Takav postupak uključuje odgovore radnika, primjenu određenih radnji i praćenje naknadnog stanja.

Kontakt za podnošenje obrasca pritužbe već je prethodno naveden, a Obrazac pritužbi slijedi u nastavku. Nužno je da se proces redovito pregledava i ažurira pozivanjem na nove zakonske smjernice, promjene u ugovorima ili zastupanju. Postupci za pritužbe mogu biti uključeni u kolektivne ugovore ili u pravilnike o zapošljavanju. Podnošenje formalne pritužbe predstavlja krajnji korak, nakon što su iscrpljene neformalne metode. Uobičajena, svakodnevna pitanja često se mogu bolje riješiti neformalno na sastancima s neposrednim rukovoditeljima.

Faza rada

Pritužbe u fazi rada proizlaze iz aktivnosti ponovne uspostave sredstava za život/životnog standarda. Pritužbe mogu biti rezultat neuspjeha u pružanju aktivnosti za ponovnu uspostavu načina života/životnog standarda ili iz neuspjeha dionika koji su pogođeni projektom da obnove svoja sredstva za život.

Administrativni postupak za pritužbe uspostavlja operator projekta – HEP.

7.1 OBRAZAC PRITUŽBE

Ref. broj:	
Ime i prezime (nije obavezno)	
Podaci za kontakt (nije obavezno)	☐ Poštom: Navedite adresu za dostavu pošte: _____ _____ _____
Označite željeni način kontakta (pošta, telefon, e-pošta)	☐ Telefonom: _____ ☐ Putem e-pošte: _____
Željeni jezik komunikacije	☐ hrvatski ☐ engleski (ako je primjenjivo)
Opis događaja na koji se odnosi pritužba	Što se dogodilo? Gdje se dogodilo? Kome se dogodilo? Koje su moguće posljedice?
Datum događaja/pritužbe	
	☐ Događaj/incident se dogodio jednom (datum _____) ☐ Događaj/incident se dogodio više puta (koliko puta? _____) ☐ U tijeku (trenutačno postoji problem)
Vaši prijedlozi u svrhu rješavanja:	

Potpis: _____

Datum: _____

Obrazac pošaljite na sljedeće kontakt podatke:

Na pažnju: Hrvatska elektroprivreda d.d. / Energetski park Korlat d.o.o

Gosp. Dražen Lovrić

Adresa : Ulica grada Vukovara 37, 10 000 Zagreb

Telefon: : +385 1 6322111

Mail: SE_Korlat@hep.hr , Web: www.hep.hr

8 KOORDINACIJA I PRAĆENJE AKTIVNOSTI UKLJUČIVANJA DIONIKA

Praćenje i evaluacija procesa uključivanja dionika predstavlja ključnu aktivnost kojom se osigurava sposobnost pravodobne reakcije na identificirane probleme te promjena rasporeda i prirode aktivnosti u svrhu učinkovitijeg angažmana. Provođenje sljedećih karakteristika/obaveza/aktivnosti može pomoći u postizanju uspješnog angažmana:

- Dostatni resursi za poduzimanje angažmana;
- Promicanje važnosti uključivanja dionika;
- Jasno definirane procedure; i
- Transparentnost u svim aktivnostima.

Praćenje procesa uključivanja dionika omogućuje bolju procjenu učinkovitosti. Konkretno, utvrđivanjem ključnih pokazatelja uspješnosti koji odražavaju ciljeve plana uključivanja dionika, specifičnih radnji i vremenskog rasporeda, moguće je nadzirati i evaluirati započeti proces.

U smislu vremenskog rasporeda, provodit će se dvije različite, ali povezane aktivnosti praćenja:

- Tijekom aktivnosti uključivanja: kratkoročno praćenje kako bi se omogućile prilagodbe/poboljšanja tijekom angažmana; i
- Nakon završetka aktivnosti uključivanja: pregled rezultata na kraju angažmana u svrhu procjene učinkovitosti provedenog plana uključivanja dionika.